

Midrash Tehillim

מדרש תהילים

מדרש תהילים נה | Midrash Tehillim / Psalms 55

Midrash

מדרש

Midrash Tehillim 55, Part 1

1. For the leader; with stringed music. Maschil of David. Give ear to my prayer, O God (Tehillim / Psalms 55:1-2). These words are to be read in the light of what Scripture says elsewhere, He that walks uprightly walks securely (Mishley / Proverbs 10:9). He that walks uprightly is David, of whom it is said And as for me, You uphold me because of my uprightness (Tehillim / Psalms 41:13). But he that perverts his ways will be found out (Mishley / Proverbs 10:9) refers to Ahithophel, and teaches you that the Holy One blessed be He, does not make a man pay for his iniquities until He makes his deeds known to me, as is said, Though his hatred covers itself with guile, his wickedness will be openly shown before the assembly (Mishley / Proverbs 26:26). Rabbi Judah son of Isaac taught, David had no greater friend than Ahithophel, whom David made chief of his prosecutors, and who was his counselor in all affairs, as is said, Ahithophel was the king's counselor (1 Chronicles 27:33). When David heard that Ahithophel was with Absalom among the conspirators, David said, O Lord, I Pray, turn the counsel of Ahithophel into foolishness (2 Samuel 15:31). Rabbi Nahman taught, David was not afraid of any man except Ahithophel. Hence David said, Give ear, O God, to my prayer; and do not hide Yourself from my supplication. Attend unto me, and answer me (Tehillim / Psalms 55:2-3). Why did he say this? Because of the voice of the enemy, because of the oppression of the wicked (Tehillim / Psalms 55:4). The Holy One blessed be He, asked David, Have you not said, Though a hose should encamp against me, my heart will not fear (Tehillim / Psalms 27:3)? David answered, Master of the universe, give me such enemies of whom I can say I have pursued my enemies, and overtaken them; neither did I turn back till they were consumed (Tehillim / Psalms 18:38). And David went on to say to the Holy One blessed be He, This Ahithophel is not one of such enemies, for the yare of the nations of the earth; he is my own kind. And David said further, For it was not an enemy that taunted me,

מדרש תהילים פרק נה סימן א

א למנצה בנגינות [משכיל לדוד] האזינה אלהים תפלתי. זהו שאמר הכתוב הולך תמים (ופועל צדק) [ישע] (משלי כח יח), זה דוד, שנאמר ואני בתומי תמכת בי (תהלים מא ג), ונעקש דרכים יפול באחת (משלי שם כ"ח), זה אחיתופל, ללמדך שאין הקב"ה גובה מן האדם עד שמפרסם מעשיו, שנא' (מכסה) [תכסה] שנאה במשאון תגלה רעתו בקהל (שם משלי כו כו). אמר ר' יהודה בר יצחק לא היה לדוד אוהב יותר מאחיתופל, והיה בעל מקטרגין שלו, והוא היה יועצו כל העצות, שנאמר ואחיתופל יועץ למלך (דה"א דברי הימים א' כז לג), כיון ששמע דוד שאחיתופל בקושרים עם אבשלום, אמר דוד סכל נא את עצת אחיתופל (ש"ב שמואל ב' טו לא). אמר ר' נחמן לא נתיירא דוד מאדם אלא מאחיתופל, הוי האזינה אלהים תפלתי ואל תתעלם מתחנתי הקשיבה לי וענני, למה מקול אויב מפני עקת רשע, אמר לו הקב"ה לא אתה אמרת אם תחנה עלי מחנה לא יירא לבי (תהלים כז ג), אמר לפניו רבונו של עולם תן לי מאותן ארדוף אויבי ואשיגם ולא אשוב עד כלותם (שם תהלים יח לח), וכן אמר דוד לפני הקב"ה אין זה מאותן שהן מאומות העולם, אבל זה כיוצא בו הוא, וכן הוא אומר כי לא אויב יחרפני ואשא וגו' (תהלים נ"ה פסוק ג), גברא רבא הוא, דכתיב ואתה אנוש כערכי אלופי ומיודעי (שם תהלים נ"ה יד), מהו כערכי, אמר ר' יהושע בן לוי כסדרי, שהוא מסדר את ההלכות, אלופי שהיה רבי ומלמדי תורה, דכתיב אשר יחדו נמתיק סוד. בבית אלהים נהלך ברגש.

then I could have borne it (Tehillim / Psalms 55:13). Indeed, be was a great man, for I addressed him in this way, But it was thou, a man according to my order, my guide, and my familiar friend (Tehillim / Psalms 55:14). What is meant by the words according to my order? According to rabbi Joshua son of Levi, David meant, Ahithophel was my orderer, that is to say, it was he who arranged laws in their proper order; by the words my guide, David meant, Ahithophel was my master who instructed me in Torah, for the next verse says, We took sweet counsel together (Tehillim / Psalms 55:15). And walked unto the house of God in reges. What other context gives us the meaning of regel? We are taught in a Mishnah that the daily offering was to be slaughtered by twelve priests, and the bullock by twenty four priests; that four times daily all the priests were to assemble together in the court of the Temple, there to cast lots for the different services. Why did so many take part? Rabbi Yochanan said, In order to gather the company into the court of the Temple. Thus, the verse above is read, We walked unto the house of God in company. When David finished his prayer, as Scripture says, it came to pass that when David was come to the top of the mount, where he desired to worship God, behold, Hushai the Archite came to meet him (2 Samuel 15:32). Upon seeing Archite, David said, Now there is no further irking of my wound. And David said unto him, If you pass on with me, then you will be a burden to me; but if you return to the city, and say unto Absalom, I will be your servant O king, then will you defeat me the counsel of Ahithophel (2 Samuel 15:33-34). David said also to Hushai, The Holy One blessed be He, sent you to me. No man except you can bring to naught the counsel of Ahithophel. David was afraid of the counsel of Ahithophel because it was very great counsel. And why was it called great? Scripture says Now the counsel of Ahithophel, which he counseled in those days was as if a man inquired of the world of God (2 Samuel 16:23). Hence, David said, Master of the Universe, unto You I must call, as is said, As for me, I call upon God and the Lord will save me (Tehillim / Psalms 55:17).

Midrash Tehillim 55, Part 2

2. Evening and morning and at noonday, will I pray (Tehillim / Psalms 55:18). Rabbi Samuel taught, From this verse we learn that a man is required to pray three times daily. And who instituted the three prayers? The patriarchs instituted them, Abraham instituted the morning prayers, for it is said Abraham got up early in the morning to the place where he had stood before the Lord (Bereshit / Genesis 19:27); here stood clearly alludes to prayer, as in the verse, Then stood up Phinehas, and prayed (Tehillim / Psalms 106:30). Isaac instituted the noonday prayer, for it is said, Isaac went out to mediate in the field at the eventide (Bereshit / Genesis 24:63); here meditate clearly alludes to prayer, as in the verse, A prayer of the afflicted, when he faints, and pours out his meditation before the Lord (Tehillim / Psalms 102:1). Jacob instituted the evening prayer, for it is said, Jacob

מה ברגש, כדתנן תמיד נשחט בשנים עשר, הפר בעשרים וארבעה, וארבע פייסות היתה שם, ולמה, אמר ר' יוחנן כדי להרגיש את העזרה, שנאמר בבית אלהים נהלך ברגש, כיון שגמר תפלתו וכן הוא אומר (ודוד) [ויהי דוד] בא (על) [עד] הראש אשר ישתחוה שם לאלהים והנה (חושי הארכי לקראתו) [לקראתו חושי הארכי] (ש"ב שמואל ב' טו לב), כיון שראהו אמר ליה יש ארוכה למכתי, ויאמר לו דוד [אם עברת אתי והיית עלי למשא ואם העיר תשוב ואמרת לאבשלום עבדך אני] (שם שם שמואל ב' ט"ו לג לד), א"ל לך שלח לי הקב"ה, אין אדם מפיר עצתו של אחיתופל אלא אתה, מתיירא היה מעצתו שהיתה גדולה, ומה גדולה, שכן הוא אומר ועצת אחיתופל אשר (היה) יעץ בימים ההם כאשר ישאל איש (באלהים) [בדבר האלהים] (שם שמואל ב' טז כג), אמר דוד רבונו של עולם לך אני קורא, שנאמר אני אל אלהים (ה') אקרא (קומה והושיעני) [וה' יושיעני].

מדרש תהלים פרק נה סימן ב

ב ערב ובקר וצהרים אשיחה. אמר ר' שמואל מיכן שאדם צריך להתפלל שלש תפלות ביום, ומי תקן אותם, אבות העולם תיקנום, אברהם תקן תפלת שחרית, שנאמר וישכם אברהם בבקר אל המקום אשר עמד שם את פני ה' (בראשית י"ט כז), ואין עמידה אלא תפלה, שנאמר ויעמוד פינחס ויפלל (תהלים קו ל). יצחק תקן תפלת מנחה, שנאמר ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב (בראשית כד סג), ואין שיחה אלא תפלה, שנאמר תפלה לעני כי יעטוף ולפני ה' ישפוך שיחו (תהלים קב א). יעקב תקן תפלת ערבית, שנאמר ויפגע במקום (בראשית

made intercession at the place, and tarried there all night (Bereshit / Genesis 28:11); and made intercession clearly alludes to prayer, as in the verse, Therefore, pray not you for this people, neither lift up cry nor prayer for them, neither make intercession to Me (Jeremiah 7:16). David said, Since the Patriarchs instituted the three daily prayers, I too, will meditate evening, morning, and at noonday.

Midrash Tehillim 55, Part 3

3. He has delivered my soul in peace so that none came near to me (Tehillim / Psalms 55:10). Rabbi Joshua son of Levi taught, What do the words, He has delivered my soul in peace, etc. mean? That a company of angels goes before a man, and these heavenly beings cry out saying, Make way for the likeness of the Lord. What need is there for a company of angels? Rabbi Yudan explained in the name of rabbi Levi, in the wide space of the universe there is no place, even one so small that it holds no more than a fourth of a kab of seed, that is without nine kab of demons. And blindfolds are fastened over the eyes of each of these demons as over the eyes of millers' asses. Why? That the demons may not injure mortals. But when a man's sins bring it about, the blindfolds are removed from the demon's face, so that as he looks upon the man, he injures him. Hence, the Heavenly beings cry out before a man, Make way, etc. in order that the demons may not injure him. Accordingly, He has delivered my soul in peace, and the words which follow, so that none came near to me mean that David said, None of the demons came near me. And why not? Because in the multitudes they were with me, the multitudes of angels who were charged to keep David, as is said, For He will give His angels charge over you to keep you in all your ways (Tehillim / Psalms 91:11).

Midrash Tehillim 55, Part 4

4. Another comment on He has delivered my soul in peace so that none came near me (Tehillim / Psalms 55:19). What is meant by the words so that none came near me? They mean that David said I beheld Daniel, who is to rise up out of my tribe, and how, though he be cast into a den of lions, they will not touch him. Thereupon, David said, He has delivered my soul in peace so that none came near me, that is, the lions would not come near Daniel. And who brought it about that Daniel was delivered? Those who in multitudes were with me, by which is meant that Hananiah, Mishael, and Azariah also put prayers together for Daniel. Hence, David said, God will hear and answer them (Tehillim / Psalms 55:20). Another comment. The verse in multitudes, etc. alludes to Rachel. Thus the words so that none came near me (Tehillim / Psalms 55:19) mean that the design of Esau came not near Rachel, though the arrangements were that Jacob was to take Leah and that Esau was to take Rachel. And who brought it about that Rachel was delivered from him? Those who in multitudes were with me, but which is meant that Jacob and Leah also put prayers together for Rachel. Thus we read, And God remembered even the person of Rachel (Bereshit / Genesis 30:22). In this verse the word Rachel by itself implies that God remembered her because of her own merit, and the phrase the

כח (יא), ואין פגיעה אלא תפלה, שנאמר ואתה אל תתפלל בעד העם הזה ואל תשא בעדם רנה ותפלה ואל תפגע בי (ירמיה ז טז). אמר דוד הואיל ואבות תקנום, אף אני ערב ובקר וצהרים אשיחה.

מדרש תהילים פרק נה סימן ג

ג פדה בשלום נפשי. אמר ר' יהושע בן לוי מהו פדה בשלום נפשי, אלא איקונייא מהלכת לפני האדם והבריות מכריזות ואומרות תנו מקום לאיקונין של מקום, למה אמר ר' יודן בשם ר' לוי אין בית רובע בחללו של עולם שאין בו תשעה קבין של מזיקין, וכל אחד ואחד ניתן פרמא בעיניהם, כשם שיש לחמורים של טחנין, למה שלא יזיקו לבריות, ובשעה שעונותיו של אדם גורמין, אותה הפרמא נגלית מעל פניו של מזיק, והוא מביט באדם ומזיקו, לפיכך הבריות מכריזות לפני האדם שלא יזיקוהו, הוי פדה בשלום נפשי מקרב לי, שלא יקרבו לי המזיקין, ולמה כי ברבים היו עמדי, אלו המלאכים המסורין לשומרו, שנאמר כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך (תהלים צא יא).

מדרש תהילים פרק נה סימן ד

ד דבר אחר פדה בשלום נפשי מקרב לי. מהו מקרב לי, אמר דוד רואה אני את דניאל שעומד משבטי היאך מושלך לגוב אריות ואין נוגעין בו, התחיל אומר עליו פדה בשלום נפשי מקרב לי, שלא יקרבו לו האריות, ומי גרם לו להנצל, כי ברבים היו עמדי, אף חנניה מישאל ועזריה היו סודרין עליו תפלה, הוי ישמע אל ויענם. דבר אחר פסוק זה על רחל נאמר, מהו מקרב לי, שלא תקרב עצתו של עשו ברחל, למה שכן היו התנאים, שיעקב נוטל לאה ועשו רחל, ומי גרם (ליעקב) [לרחל] להנצל ממנו, כי ברבים היו עמדי, [שאף יעקב ולאה היו סודרין עליה תפלה, הדא הוא דכתיב ויזכור אלהים את רחל (בראשית ל כב), רחל בזכותה, את רחל בזכות האבות והאמהות]. (אמר דוד) [דבר אחר] פדה בשלום נפשי מקרב לי. [שלא תקרב] עצתו של

person of Rachel, implies that He remembered her also because of the merit of the Patriarchs and the Matriarchs. Another comment on He has delivered my soul in peace so that none came near me. The counsel of Ahithophel did not come near me. Why not? Because in multitudes they were with me, the multitudes were the members of the Sanhedrin who put together prayers for me.

Midrash Tehillim 55, Part 5

5. Such as have no changes (Tehillim / Psalms 55:20). These words allude to Ahithophel and his band in whose hearts the inclination to evil underwent no change. And so the verse goes on to say to them, And they do not fear God. He has put forth his hands against the peaceful ones (Tehillim / Psalms 55:21), Ahithophel and his bands put forth their hands against men that were at peace with them. And so the verse goes on to say of Ahithophel He has broken his covenant. The words of his mouth were smoother than butter (Tehillim / Psalms 55:22). The words of Ahithophel were more slippery than butter. The verse concludes, His words were softer than oil, for they were suave. The words of Ahithophel were so persuasive that every one heeded him. Thus, we read moreover Ahithophel said unto Absalom, let men now choose out twelvethousand men, and I will arise and pursue after David this night; and I will come upon him while he is weary and weak handed, and will make him afraid; and all the people that are with him will flee; and I will smite the king only, and the saying pleased Absalom well, and all the elders of Israel (2 Samuel 17:1-4). When David saw that every one was with Ahithophel, and that every one heeded him, he was afraid. Accordingly, the Holy One blessed be He, said to David, Be not afraid. Tough every man is with Ahithophel, I am with you.

Midrash Tehillim 55, Part 6

6. Cast your burden upon the Lord, and He will sustain you (Tehillim / Psalms 55:33). A mortal has a patron and goes to him the first time, and the patron receives him; the second time, and he receives him; the third time, he does not personally welcome him; and the fourth time he cannot spare a moment for him. But not so the Holy One blessed be He, Every time you impose yourself upon Him, He receives you. Hence cast what befalls you upon the Lord, and He will sustain you, Cast your burdens upon Him, and He will carry it for you. But You, O God, will bring them down into the nethermost pit (Tehillim / Psalms 55:24), into Gehenna; men of blood and deceit, Ahithophel and his band, will not live out half their days; but I will trust in You.

אחיתופל, למה כי ברבים היו עמדי, אלו סנהדרין שערכו עלי תפלה.

מדרש תהלים פרק נה סימן ה

ה אשר אין חליפות למו. זה אחיתופל וסייעתו, שלא נתחלף יצר הרע מלבם, לפיכך ולא יראו אלהים. שלח ידיו בשלומיו. באנשי שלומם, לפיכך חלל בריתו. חלקו מחמאות פיו. יותר מחמאה. רכו דבריו משמן והמה פתיחות. דבריו [של אחיתופל] פתוחין והכל שומעין לו, וכן הוא אומר ויאמר אחיתופל (לאבשלום) [אל אבשלום] אבחרה נא שנים עשר אלף איש ואקומה וארדפה אחרי דוד הלילה [ואבוא עליו] והוא יגע ורפה ידים [וגוי] וישר הדבר בעיני אבשלום ובעיני כל [זקני] ישראל (ש"ב שמואל ב' יז א ב ד), כיון שראה דוד שהכל היה עמו, והכל שומעין לו נתיירא, אמר לו הקב"ה [אל תתיירא] הכל עמו ואני עמך.

מדרש תהלים פרק נה סימן ו

ו השלך על ה' יהבך והוא יכלכלך. בשר ודם יש לו פטרון והולך אצלו (אוהבו), פעם אחת והוא מקבלו, שנייה והוא מקבלו, שלישית אינו נראה לו, רביעית אינו נפנה לו, אבל הקב"ה אינו כן, כל זמן שאתה מטריח עליו הוא מקבלך, הוי השלך על ה' יהבך והוא יכלכלך, השלך עליו טוענך והוא דרי בהדך. ואתה אלהים תורידם לבאר שחת. לגיהנם. אנשי דמים ומרמה. אלו אחיתופל וסייעתו. לא יחצו ימיהם ואני אבטח בך.